

DOBROGEA JUNEA

Dobrogea a Dobrogenilor

Director: CONSTANTIN N. SARRY

CAZIONAIME: Pe un an... 40 Lei... Pe 6 luni... 20 Lei... Anunțuri și Reclame după învoială

ORGAN NAȚIONAL-DOBROGEAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI. — STR. PĂTRAȘCU-VODĂ, No. 4. Manuscrisele nu se înapoiază

PENTRU PATRIE

Vitejii Dobrogeni

GHEORGHE SASU

Sublocotenentul Sasu Gheorghe, lată sufletul în care găsim supremul sacrificiu, unde uitarea de sine apare în forma cea mai largă, unde curajul atinge apogeul.

Ofițer de administrație la declararea războiului, a fost unul dintre aceia care nu a privit cu nepăsare dezastrul ce l'am suferit, fiind silfi să ne îngrămădim în mica Moldovă de dușmanul ce și-a jurat să ne ștergă de pe pământ, căci de abia scăpat din această retragere nenorocită și instalat la centrul Ohidigeni, primul lui gând a fost să părăsească serviciul ce-l avea ca ofițer de administrație și să intre între luptătorii din linia întâia.

Azi păstrez ca cea mai de preț amintire dela un coleg de școală, dela un camarad de arme, telegrama prin care mă întreba, dacă plecăm pe front din refacerea dela Vaslui: „Răspunde-mi imediat când plecați, doresc să reviu în regiment în cazul că intrați în foc”.

Ardea de dorința să plece cât mai repede, să-și îndeplinească in-

datoririile, căci avea multe: Să-și libereze Ardealul în care s'a născut, să-și scoasă părinții din încatușarea nemțescă, să-și curețe Dobrogea de păgâni. Invidla pe colegi cari erau mai aproape de concertul sgomotos al tunului și al granatelor, pe acei cari contribuiau mai mult ca oricine la salvarea și mărirea țării, și de aceea a și plecat.

Dorea să revie în regimentul în care-și făcuse stagiul de telerist în mijlocul Dobrogenilor și în special sub comanda Domnului Maior Mihail, în al cărui batalion a luptat mai apoi...

In tranșeele de lângă Nămolosa, puținele zile cât a mai stat dela venirea sa, părea mai liniștit, cu toate că nu era mulțumit numai cu câteva bombardamente pe zi. Voia „să tragă un'a teapă”. Dorința nu i-a fost în zadar, aici iată-ne plecați la bătălia ce de mult o aștepta, la Mărășești. Și-a condus plutonul cu multă pricepere, cu mult avânt, și-a încurajat soldații în fruntea cărora era veșnic, disprețuind cel dintâi moartea...

Înalt, voinic, bine făcut, nu se putea să nu moară. 27 Iulie 1917, ziua jertfei pentru regimentul 34, nu l'a crușat nici pe el. Alături de Tanta, Dumitrescu, Turbare, Chita, Mulescu, Jipa și mulți alții, a pus stăvilă cu trupul rece înaintării barbarilor. Și i-a oprit.

Ne închinăm în fața unui asemenea suflet, care a uitat de el însuși, a uitat de tată și de mamă, de frați și de surori, de tot ce-i era drag pe pământ și n'a cunoscut, când jara era în grea încercare, decât dăteia joasă de cauza sacrificiul până la sfârșit.

Octavian M. Văleanu.

O datorie a bulgarilor dobrogeni

Din când în când, iar în ultimul timp cu tot mai multă stăruință, în anumite organe din presa străină găseam găzduire și răsunet tot felul de articole privitoare la soarta Dobrogei și la dorințele locuitorilor ei. Ultima manifestare de soiul acesta, e un memoriu apărut în „Correspondance balcanique” din Berna, prin care se cerea să se prezinte situația politică a provinciei transdunărene ca nehotărâtă încă, să se dea drum unor tânguiri născocite și să se ceară alipirea Dobrogei la Bulgaria. — „dacă România ține să păstreze raporturi prietenești cu aceasta”.

Scopul acestei acțiuni se cunoaște, ca și motivul care o pune în funcțiune. Susținute materialmente de statul vecin, agitațiile de care ne ocupăm poartă giral moral al unor dobrogeni de origine bulgară, prin care putea cita în primul rând pe Ogneanof, Pacef, Drenowsky, Teodorof și Penacof.

Nu ne propunem să discutăm lipsa de rost a acestor frământări târzii și sterpe, care s'au dovedit fără folos real pentru Bulgari, chiar în fața foștilor lor tovarăși și în zilele de glorie ale Alianței Centrale.

Nu voim să stăruim nici asupra intereselor bine și sănătos judecate ale înșii Bulgarilor din Dobrogea. O trecere, prin imposibil, a acestei provincii la regatul vecin, ar însemna o depreciere imediată și dezastruoasă a întregului avut imobiliar din partea locului, — și considerațiunea aceasta nu poate să lipsească din calculele mai ales ale dobrogeanului de origine bulgară, atât de practic și de socotit.

Ceace voim a scoate în evidență, e rezerva — ca să nu întrebunțăm un termen mai aspru — cu care conoriginariii lui Ogneanof, Penacof, etc., asistă față de campania ce se duce în numele lor,

pe spina lor și împotriva intereselor lor, ca să nu zicem, sentimentelor lor.

Chiar de ochii lumii, o protestare publică în privința aceasta ar fi trebuit, ar fi fost de dorit, de mult să se producă. Ea ar fi împăcat anume susceptibilități și ar mai fi luat din scutipatul dela furca unor agenți, dovedeți azi străini și de țară și de neam.

Și ne mirăm cum, dintre tinerii dobrogeni de origine bulgară, cari au dat în timpul războiului dovezi de buni și cuminți Români, n'a pornit încă până astăzi o asemenea inițiativă.

Const. N. Sarry

RETEVEIE

Cauză și efecte

Împingând stăruința până la exces, mulți din edilii Constanței, pentru a fi, cred ei, cât mai pe placul d-lui Andronescu, demoul lor primar, au început să moară — ca și acesta — cu capul într'o parte.

Se vede însă, că nu întodeauna acțiunile efecte sunt produse de aceeași cauză: pămîntele Metropolei Dobrogei merg cu partea superioră a corpului său înclinată într'o parte, fiindcă nu și-a umplut până acum de cărți și buzunari; pe când consilierii săi apăsă capul în partea opusă cavității, care le cuprinde gâtul simfizei lor...

Chestie de apreciere

„Consiliul de rezerva” convocat de d. Comandor Tonecu, ca să judece cazul „trădătorului” Berea, a crezut necesar să chere consiliul de onoare al d-lui dr. Pilescu.

Care cuvântul „trădătorului” Berea, sau al comparării său Sasu, să nu castreționeze nimic?

Se aște...

Se aște... în urma străluciriii soarelui simfizei de liberalii Constanței în ultimele alegeri, înstruți și înlocuiți administrator al județii Dobrogea, și va schimba onoare de „Buzunari” în „Buzunari”.

Geneschet

Școala primară din Dobrogea

Se știe că azi cea mai devastată parte a țării este Dobrogea, mai cu seamă partea în care satele au populația în cea mai mare parte românească. Pentru locuințele sătenilor (adăposturi de iarnă, cum se numesc în limbajul comunistilor R. R. R.) se încearcă de abia acum să se facă ceva chiriei. (S'a avut doar în vedere iarna — și răpada n'a venit încă).

Pentru școli, comisiunile R. R. R. au început corespondența cu puțin înainte de începerea cursurilor. Când se vor face raportațiile? „E treaba statului” — zice o vorbă din carte. Dar partea cea grea a refacerii școlii dobrogeane este aceea a personalului învățătoresc. De unde să-l iei? Și atunci s'au vânturat prin gazete, ba s'au publicat și în „Monitorul Oficial” niște sporuri de salarii, care au rămas în coloanele Monitorului.

Cu sporurile anunțate, autoritatea superioară intenționează să atragă în Dobrogea elemente capabile a întreprinde ceva real în chestia învățământului. Și s'o spunem drept, au fost câțiva cari s'au încrezut în promisiuni, au venit în luna martie 1919, au ocupat posturile, iar acum în toamnă au trecut înapoi, în țară. Și cu aceștia și fără, școala dobrogeană nu-și putea completa învățătorii pierduți în războiu.

S'a întâmpinat ceva nemai pomenit în alte părți ale țării și mai cu seamă în Dobrogea, unde vrem să dăm școlii prin autoritatea și modul de pregătire și muncă al învățătorilor, mai mult decât cunoștințe elementare elevilor — o direcție de cultură românească — singura de altfel capabilă a se impune și a încera ca factor asimilator pentru populația de origine străină: Catedrele vacante, posturile de diriginți chiar, sunt azi în mâna unor nepricepuți, care fac rău școlii.

S'a zis poate, nu fie cineva, numai să nu fie școala închisă. Dar nu e așa! Aici — și mai cu seamă în astele unde populația e de origine bulgară — în timpul ocupației străine, a fost școala bulgărească. Statul bulgar a trimis, depe frontul de luptă, oameni să forțe școala. Și au făcut.

Nouă ni se trimit suplinitorii fără clase primare — și chiar aceștia sunt deajuns unii învățători care-i trimis să învețe carte românească o populație cu alte tendințe culturale? Aceștia sunt oamenii, cari ne trebuie? Decât eu ei, mai bine fără ei. Este locul mai împede și cei ce vor veni mai târziu, au vor fi nevoiți să smulgă și buruienile, ce au semănat nepricepuții. Dacă nu se găsec învățători la înălțimea situației, să se închidă școlile. E mai bine așa. Dau să se facă altceva: învățătorii titulari cari li avem, să fie obligați — cu plată bineînțeleasă — a face ore suplimentare la posturile vacante — sau să facă pe învățătorul ambulatoriu pentru comunei învecinate, după cum e cazul. Altfel: Unde se învește un post vacant, Onor. revizorat este asaltat de cererile suplinitorilor și pus sub presiune politică a hotărî — după culoare sau altă considerente. Pentru un învățător titular, trebuenc o mulțime de examene spre a avea dreptul la un post: pentru un suplinitor nu e necesar nici unul, fie el oricât de sumar? Să nu se pună înainte școlile de suplinitori de astivară. Un motiv mai mult. Cu cursuri de o lună nu se face nimic, mai ales când nu ai din ce. S'au înființat posturi noi, dar pentru cine, când învățătorii nu sunt?

Poate s'a aplicat principiul: creând funcțiunea, se va ivi organul, care să o îndeplinească! Dacă da, atunci cel în drept pot controla întrucât se îndeplinește.

I. Barbu

Amicii noștri din Dobrogea sunt rugați să ne comunice de îndată — cu date și nume exacte — toate nedreptățile săvârșite de diferiți agenți liberali cu ocazia împărțirii vitelor, a acordării acconturilor, a achitării ajutoarelor demobilizaților, a avansurilor primite de diferiți industriași, cum și orice alte nereguli ar cunoaște.

Toate acestea se vor adăoga la dosarul necinștii și abuzurilor liberalilor.

Ziua răfucii a sosit.

Un monument pentru

Învățătorii morți în serviciul Patriei

LISTĂ DE SUBSCRIȚIE

Trifon Oprea	Lei 100.00
Const. N. Sarry	300.00
Scariță Vărnăv	500.00
D. Etimie	30.00
Vasile Lepădatu	100.00
Lucreția V. Lepădatu	100.00
Maria F. Stefanescu	100.00
Gheorghe Muștescu	100.00
Stefan C.	100.00
Gr. Conțescu	100.00
Victor Stăvescu	100.00
Total	Lei 1000.00

Și-ai luat pedepșa, nenorocite!

„La voi, am numai probabilitatea: pe când pe lista liberală, am siguranța, că mă aleg; și orașul meu nu mi-ar fiert, să rămâie nereprezentat în Parlament” — au fost ultimele argumente, cu care onor. d. Chirescu a căutat să justifice față de unul din ai noștri, plecarea lui mișelească din partidul țărănesc. Dumnezeu, care nu lovește însă cu parul la cap, l-a pândit. Și de unde pe lista noastră, el ar fi reușit cu succes — cifrele o dovedesc cu prisosință — pe lista liberală a fost înmormântat de viu.

Trădătorul se bate azi cu capul de toți pereții. Acesta e sfârșitul tuturor ticăloșilor. CREMENE.

Prezenta politică

Ni se asigură că, drept președinte al teoriei sale, d-lui Bărbănescu urmează să i se închine pe lângă Spitalul din Constanța o secție de boli contagioase. Luând conducerea acestei secțiuni, onorabilul doctor ar putea despărți un pavilion pentru cazurile de politică infecțioasă.

MUSULMANII DIN DOBROGEA

Un intrigant periculos

Expulzarea lui se impune

Am urmărit tot ce privește viața publică a concetățenilor noștri de origine musulmană, pretinzându ca un via interes. Dar totdeauna ca păterea de rău de a nu putea înregistra vreodată o îmbunătățire, fie în condițiile noastre proprii, fie în oportul ce fiecare locuitor al unei țări, dator e să aducă în progresul acesteia.

Consultarea e dureroasă și totuși trebuie s'o facem. O populațiune băștinată într'ogă — și de sigur nu cea mai puțin interesantă sau mai puțin numeroasă — duce o viață de lănczeze degradatoare și de reacțiune stupidă, în timp ce câțiva trântori, cu un lustru de civilizație și cu o cultură superficială, grație legăturilor lor politice, li exploatează toate nevoile și li bațoreasc simțimintele cele mai frumoase. În întinericul ce conține tuturor răufăcătorilor, în mediul acesta încadrat de ignoranță pe de o parte, de șiretăie, pe de alta, intriga se resfășă ca la ea acasă, fără folos de cât pentru aceia, cari trag sforile și cari n'au meritul de a fi adus până acumă nici cel mai mic serviciu unei populațiuni, față de eate Statul nostru a avut totuși o atențiune excepțională de binevoitoare.

Rezervându-ne dreptul de a arăta în numărul viitor, cui li revine inițiativa unei noi îndrumări și a unei prefaceri morale și politice a acestei considerabile mase cetățenii din Dobrogea, ne vom opri astăzi asupra cazului unui oarecare Memed Ali, fost muftiu al Județului Constanța, pe timpul ocupațiunii inamice.

Demnul acesta, care, cu toate invitațiunile Selk-Islamatului de-a se înapoia la regedind, nu vopste a părăsi Constanța, unde se vede că a dat de trai bun, — dotat cu abilitate bizantină, cu oarecare cultură împunătoare față de cereșionarii dobrogeni și la adăpostul unei însemnate afaceri argustorești, a reușit în vintul timp să deșabine comunitatea musulmană din Constanța, să se facă plăcut pe lângă anumite persoane influente și să se împănă ca muftiu delegat, cu intențiunea și în speranța de a obține acest post în mod definitiv.

Nu-și dau seamă de loc, acei dintre fruntașii musulmani din Dobrogea, că a susține morții pe acest țerc străin la un post plătit din bugetul Statului nostru, înseamnă a dovedi ei înșii, că după pofuzeci de ani de stăpânire românească, în care vreme s'au bucurat mai mult decât toate celelalte elemente de o sumă de avantaje culturale, ca: școli speciale, internate și burse fără vreun concurs, — n'au fost în stare să producă un om între ei și că ei merită să suferă toate consecințele acestei incapacități, care s'ar putea traduce într'o desăvârșită lipsă de dragoste și de recunoștință față de țara adoptivă?

Lăsând răspunsul acestei întrebări firreții pe vama concetățenilor noștri musulmani caminți, cerem de îndată ca Serviciul de siguranță local să întreprindă cercetări și să constată: care mai e rostul acestui Memed Ali la Constanța; care sunt legăturile lui cu anume persoane suspecte și din localitate: de unde dispune el de bani cu care cercă și reușește să corupă în draepa și în stângă? Și cum, cu foarte puțină bunăvoință, — dacă puterea de persuasiune a acestui străin periculos nu a răbăit chiar până la onorata „Siguranță” — se vor putea dovedi lucruri compromițătoare, dându-li să fie trimis pur și simplu la urma lui.

Populațiunea musulmană din Dobrogea, după eriza morală din care încă nu a eșit, pe urma acestui război în care Turcia ne-a fost prafvalcă, are nevoie — ca și Statul nostru întreg — de o perioadă de tăcuțe și de reculegere. Elemente străine periculoase și suspecte ca acest Memed Ali, nu au de căuta în mijlocii noștri. Împotriva lor cută să se ia măsuri din vreme. CE-SAR

Incidentul Alimăneștiano-Georgescu

Am publicat în penultimul nostru număr în întregime un memoriu depus de d. George Georgescu, fost secretar al Camerei de comerț din Constanța la Ministerul de resort, prin care d-a învinuit formal pe d. Alimăneștiano, președinte al acelei Camere, de ilegalități, abuzuri și chiar de fapte pasibile de Curtea mărșală. Ministerul prin rezoluția pusă pe acel memoriu, orânduise o anchetă, care să cerceteze acele grave acuzațiuni, cari nu atingeau numai persoana vizată; ci însuși prestigiul și bunul mers al instituțiunei.

Ancheta făgăduita nu a pornit până astăzi și nici d. Alimăneștiano nu pare a se fi formalizat de acuzațiunile ce i s'au adus.

Știm foarte bine că Ministerul de Comerț și Industrie — el însuși plin de păcate — va fi mult mai bucuros să întindă tradiționala mușama peste această afacere; mai știm tot așa de bine că obrazul faimosului Alimăneștiano nu e dintr-acelea, care, cârpiți, să roșească și să reacționeze, poate și d. Georgescu obosit și decepționat de ultimile alegeri să fie dispus a închide dosarul. Opinia publică însă, nu poate primi cu înima ușoară nici una din aceste situațiuni. Ea șere că ancheta să fie făcută fără întârziere și:

Ori d. Georgescu e un bărbitor și urmează a-și primi pedepșa;

Ori pricopsitul de Alimăneștiano e un om incorect și în cazul acesta nu mai are de căuta acolo unde se găsește. Topor.

Scurtături

Tari la... geografie

„Jubinda” cu data de 23 Octombrie a publicat o corespondență dela Tulcea, în care se relatează că „d. At. Mavrod, slarist, unul din candidații locali, a sosit în localitate, unde un mare număr de alegători l-a întâmpinat la gară”.

Poate la gara pe care va fi înțegăduite în programul său electoral acest candidat nenorocit, care a crezut că Dobrogea conținea să fie plaja de plajare a tuturor mărșurilor avariete.

Excluderea din Partidul Liberal

Cu câteva zile înainte de alegeri, apăruse un comunicat în oficioul liberal „Villorul”, după care toți membrii partidului, care ar fi candidați în afară de listele recunoscuțe ca oficiale, erau socotiți ca excluși din partid.

De ce nevoe de comunicatul acesta special, când ostracismul în speță, era prevăzut în chiar statutele partidului?

Astfel, art. 8 prevede că „incetșuș de a fi membri ai clubului ACEI CARI S'AU ÎNSCRIS ÎN ALTR PARTID” (al. c.) iar art. 9 prevede că „excluderea celor prevăzuți în alineatele a, b, c, se va face CHIAR ÎN CAZUL CĂND AR EXISTA O DEMISIUNE”. Iar mai departe, art. 10 hotărăște că „cei excluși pentru unul din motivele arătate în alineatele b, c și d din art. 8 NU VOR PUTEA FI REPRIMI ÎN CLUB”.

Potrivit acestor dispozițiuni, d-nii dr. Bărbănescu, Gh. Popa, Nicolae Popa, Ion Manolescu și Nicolae Chirescu, cari s'au înscris formal în partidul țărănesc-dobrogean — și procesul-verbal semnat de ei și publicat de noi la timp, face dovada peremptorie — au fost... excluși din partidul liberal, pentru a nu fi reprimiți niciodată, și tot pe aceste „dispozițiuni” s'au bizuit toți aceia din membrii clubului respectiv, cari, bunioară la Constanța, au candidați în afară de listele oficiale.

D. Brătianu fie înșitși. Va veni o vreme, și nu e departe, când nu va mai avea nevoie să excludă pe nimic: oamenii de treabă, căți mai sunt în partidul d-sale, vor pleca singuri, iar lichelele, înădundu-se scut de el, nu se vor urni, nici bătute, fiindcă nu vor avea alt-unde să se adăpostească.

Un fost liberal.

